

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Засновано у 2001 р.

Випуск 1(24)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

УДК 330-339;321.7;159.9
ББК 65.9.(4УКР)29-2я43
М58

Редакційна колегія

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф. — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Саввич І. Г., канд. філол. наук — відповідальний редактор

Економічні науки

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Дахно І. І., д-р екон. наук, проф., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Куроченко О. В., д-р екон. наук, проф., Піла В. І., д-р екон. наук, проф., Радзівеський О. І., д-р екон. наук, Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Шостак Л. Б., д-р екон. наук, проф., Швець В. Я., д-р екон. наук, проф., Баєва О. В., д-р біол. наук, проф.

Політичні науки

Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф., Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Бідзюра І. П., д-р політ. наук, Варзар І. М., д-р політ. наук, проф., Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф., Гончаренко О. М., д-р іст. наук, Піляєв І. С., д-р політ. наук, Хижняк І. А., д-р іст. наук, проф., Шуба О. В., д-р політ. наук, проф.

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 1 від 27 січня 2010 р.)

Психологічні науки

Балл Г. А., д-р психол. наук, проф., Лігоцький А. О., д-р пед. наук, проф., Ложкін Г. В., д-р психол. наук, проф., Приходько Ю. О., д-р психол. наук, проф., Синьов В. М., д-р пед. наук, проф., Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф., Чуприков А. П., д-р мед. наук, проф.

Юридичні науки

Александров Ю. В., канд. юрид. наук, проф., Ануфрієв М. І., канд. юрид. наук, проф., Бородін І. Л., д-р юрид. наук, проф., Бандурка О. О., д-р юрид. наук, проф., Корнієнко М. І., канд. юрид. наук, проф., Марчук В. М., д-р юрид. наук, проф., Подоляка А. М., д-р юрид. наук, Юлдашев О. Х., д-р юрид. наук

Міжрегіональна Академія управління персоналом.

Наукові праці МАУП / Редкол.: В. Б. Захожай (голов. ред.) та ін. — К. : МАУП, 2001. — Вип. 1. —

К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — Вип. 1(24). — 312 с.: іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку економіки, політології, психології і права.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” зареєстровано Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України (свідоцтво від 11.04.02 за № 6048, серія КВ) як наукове видання, в якому висвітлюються результати наукових досліджень в галузях економіки, політології, соціології, психології, права, матеріалів наукових конференцій.

Вищою атестаційною комісією України “Наукові праці МАУП” визнано як фахове видання з економічних і психологічних наук (за постановою Президії ВАК України № 1-05/6 від 14 червня 2007 р.).

ББК 65.9.(4УКР)29-2я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

Кім Л. С. <i>Стратегічний підхід до управління персоналом підприємства</i>	155	Карида В. А. <i>Соціально-психологічні особливості релігійного свідомості в сучасному суспільстві</i>	236
Гроздановска Г. В. <i>Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств Болгарії</i>	163	Смирнова Т. К. <i>Поняття та критерії ефективної діяльності психолога</i>	241
Дукоскі С. <i>Соціально-економічні наслідки функціонування тютювального сектору в системі національних економік Республіки Болгарія та України</i>	169	Бойчук І. І. <i>Психологічні детермінанти музично-педагогічної діяльності майбутніх учителів музики</i>	246
Крстев Александар <i>Визначення інформації та її значення в сучасних умовах розвитку економіки Болгарії та України</i>	178	Глушко Л. О. <i>Гендерна ідентичність у школярів як предмет психологічного аналізу</i>	252
Корона С. О. <i>Змістове структурування національної безпеки</i>	183	Коссек М., Беседа С. М. <i>Типологія мотивацій, методів та засобів сучасного тероризму</i>	258
Будяков М. О. <i>Засоби державного стимулювання зовнішньоекономічної діяльності</i>	188	К. Є. Кузьменко <i>До питання про генезис та вплив психологічних бар'єрів у процесі навчання</i>	265
Вихристюк О. С. <i>Методичні підходи до вимірювання економічної безпеки підприємства</i>	194	ЮРИДИЧНІ НАУКИ	270
ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	201	Медвідь Я. Ф. <i>Страховання в Україні: нормативно-правове забезпечення</i>	270
Медвідь Ф. М. <i>Енергетична безпека України: становлення національної стратегії</i>	201	Шевченко (Литвинова) Н. М. <i>Поняття правової держави: підходи та визначення змісту</i>	276
Селезньова О. А. <i>Енергетична політика Європейського Союзу</i>	207	Рудик Я. А. <i>Функціонування судової влади в процесі забезпечення конституційних прав людини</i>	281
Багдасарян А. А. <i>Поняття інформаційної сфери в системі державного управління</i>	213	Глієвські А. Б. <i>Розвиток інституту припинення міжнародних договорів у сучасному міжнародному праві</i>	286
Баклагов Ю. Б. <i>Формування основ місцевого самоврядування та перспективи їх розвитку в Україні</i>	219	Акифі Б. А. <i>Механізми розвитку правових позицій Європейського суду з прав людини в тлумаченні інституту права власності</i>	292
Мусали Ерол Салех-оглу <i>Дилеми політичної модернізації на пострадянському просторі на прикладі Російської Федерації</i>	225	Коломієць О. А. <i>Інститут подвійного громадянства (біпатризму) у міжнародному праві: проблеми і перспективи</i>	296
ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ	230	Ібрагімов Абіл Самаддін огли <i>Становлення та розвиток міжнародно-правових засад регулювання соціальних відносин в європейському регіоні</i>	302
Барішева О. І. <i>Особливості копітнгової поведінки викладача вищого навчального закладу з позицій екопсихологічного підходу</i>	230	Відомості про авторів	308

ІНСТИТУТ ПОДВІЙНОГО ГРОМАДЯНСТВА (БІПАТРИЗМУ) У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Наукові праці МАУП, 2010, вип. 1(24), с. 296–301

Висвітлюється важливість інституту подвійного громадянства і громадянства в цілому в міжнародному праві та розкриваються основні положення стійкого політико-правового зв'язку між людиною та державою, міститься аналіз норм міжнародного та національного законодавства, а також зазначаються основні причини виникнення явища біпатризму, його переваги й недоліки.

Питання інституту подвійного громадянства є важливою й водночас цікавою темою для дослідження, оскільки це питання гостро стоїть як перед світовою спільнотою, так і перед українським народом. Постійна зміна законодавства України щодо громадянства свідчить про невизначеність політики нашої держави з цього питання. Незважаючи на значущість проблеми, українська юридична наука, на жаль, не приділила їй належної уваги. Саме тому вона потребує детального аналізу, який полягає у визначенні особливостей інституту подвійного громадянства у міжнародному праві та детальному вивченні його основних положень. Таким чином, відповідно до поставленої мети мають бути вирішені такі завдання:

- розкриття основних положень подвійного громадянства;
- вивчення міжнародного досвіду та практики застосування законодавства окремих держав у регулюванні цього питання;
- аналіз окремих аспектів інституту подвійного громадянства у суспільному житті;
- аналіз чинного українського законодавства щодо подвійного громадянства.

Біпатризм (подвійне громадянство) (від лат. *bis*- двічі та грец. *patris* — батьківщина) — належність особи одночасно до двох і більше держав. До таких осіб застосовується також термін “особи з множинним громадянством”. Подвійне громадянство — результат колізії законів про громадянство різних держав [9, 39].

Питання подвійного громадянства постає, перше, коли народжується дитина у державі, де діє принцип “права ґрунту”, від батьків, які мають

громадянство держави, де діє принцип “права крові” (наприклад, Чилі — Україна, Аргентина — Росія, Бразилія — Великобританія); по-друге, з приводу натуралізації, якщо законодавство країни, громадянство якої набуває індивід, не вимагає відмови від попереднього (Іспанія — Росія, Ізраїль — Україна); по-третє, внаслідок шлюбу жінки з іноземцем, якщо законодавство країни дружини зберігає за нею громадянство, а законодавство країни чоловіка надає їй своє громадянство. Сучасне міжнародне право не знає єдиної загальновизнаної регламентації питань, що виникають у зв'язку з подвійним чи множинним громадянством. Більшість держав негативно ставиться до такого громадянства. Нині найбільш відомими країнами, де існує інститут подвійного громадянства, є Канада, Австралія, Гренада. Існують також країни, в яких підписано двосторонні договори з іншими країнами про подвійне громадянство між ними. Різні країни мають свої особливі вимоги набуття громадянства. У деяких з них (наприклад, Німеччині, Данії) це взагалі майже неможливо зробити, не кажучи вже про подвійне громадянство.

Отримавши паспорти кількох країн, особа отримує не тільки права і свободи, а й відповідні обов'язки. Тому варто виділити плюси та мінуси подвійного громадянства.

Звичайно, аналізуючи переваги та можливості особи з подвійним громадянством, необхідно виділити значну кількість плюсів. Наприклад, паспорт Канади дає можливість вільно пересуватися Європою, США, а отримати візу в Австралію — проста формальність. Тобто, канадський

паспорт — це ідеальний документ для подорожей. Отримавши паспорт Панами, особі гарантується безвізовий в'їзд до 34 країн, в тому числі країн майже всієї Європи, Латинської Америки, Греції і Кореї [11, 10].

Існують і деякі економічні переваги. Змінюючи місце постійного проживання, дехто намагається уникнути високих податків. Наприклад, у Росії податок з прибутку громадян — 13 %, тоді як у Франції — 52 %. З'являється “можливість” для російсько-французького громадянина віддавати державі вчетверо меншу суму. А от, наприклад, США і Канада вимагають від своїх громадян поповнювати державну казну незалежно від місця проживання. Сплачують податки навіть потенційні громадяни Америки, тобто ті, у кого є лише дозвіл на проживання.

У законодавстві Румунії у ст. 37 її закону про громадянство, що передбачає біпатрид, записано: “Іноземні громадяни й особи без громадянства, яких було позбавлено румунського громадянства до 22 грудня 1989 року з різних, незалежних від них причин, а також їхні нащадки, мають право на повернення громадянства Румунії”. По суті, йдеться про те, що отримати румунське громадянство мають право всі жителі Чернівецької області (до Дністра), чий батьки чи предки до 28 червня 1940 р. мали паспорт громадянина Румунії. Таким чином, тисячі жителів Чернівецької області одержали свій пропуск до шенгенської зони — ним став паспорт сусідньої Румунії [6, 12].

Втім, не будемо плутати два поняття: подвійне громадянство та друге громадянство. З юридичної точки зору це два різних поняття. За наявності громадянств, громадянин двох держав може вибрати, в збройних силах якої країни йому служити. Тобто, щоб мати подвійне громадянство, потрібно, щоб дві країни, громадянином яких особа хоче бути, мали в своєму законодавстві норми, які б давали можливість існувати подвійному громадянству. Наявність двох паспортів у кишені не завжди наділяє особу всіма можливими правами. Тобто наявність двох паспортів — це ще не гарантія безпроблемного перебування в будь-якій третій країні [8, 117].

Тепер звернемося до нормативного регулювання інституту подвійного громадянства. Міжнародними нормативними актами з цього питання є [5]:

- Конвенція про статус натуралізованих осіб, що відновлюють своє постійне місце проживання у державі походження, прийнята в Ріо-де-Жанейро у 1906 р. Учасниками Кон-

венції є 11 американських країн, в тому числі США. Вона встановлює правило, згідно з яким повернення натуралізованої особи у державу попереднього громадянства спричиняє втрату натуралізації та реінтеграцію в попередній державі.

- Конвенція про громадянство жінок, прийнята у 1933 р. на VII Міжамериканській конференції у Монтевідео.
- Конвенція з деяких питань щодо колізій законів про громадянство, прийнята на Гаазькій конференції з кодифікації міжнародного права у 1930 р. Згідно зі ст. 3 Конвенції особа, яка має громадянство двох або більше країн, може визнаватися кожною з держав, громадянином якої вона є, своїм громадянином.
- Протокол щодо військової повинності у деяких випадках подвійного громадянства (підписаний на Гаазькій конференції 1930 р.). Згідно з протоколом особа, що має громадянство двох або більше держав та проживає в одній із цих держав, фактично пов'язана з нею більше, ніж з іншими державами, звільняється від військової повинності в усіх інших країнах, чиє громадянство вона має.
- Багатостороння Конвенція з деяких питань щодо колізій законів про громадянство (прийнята у 1936 р. в Гаазі). Оскільки кожна держава діє у сфері законодавства про врегулювання питань набуття та втрати громадянства самостійно, зіткнень (колізій) законів про громадянство різних держав неможливо уникнути. Найбільш реальний засіб ліквідації колізій та спорів, що є їх наслідком, — укладання міжнародних договорів, тобто вироблення відповідних норм міжнародного права. Питання, про які йдеться в договорі, стають за своїм характером міжнародними, і у випадку дійсності договору на нього поширюється принцип *pacta sunt servanda*. Порушення ким-небудь із учасників договору його положень має розцінюватися як порушення норм міжнародного права. Тому вимога зацікавленої держави про виконання договірних норм щодо громадянства не може вважатися втручанням у внутрішні справи держави-порушника. Але оскільки договір пов'язує лише держав-учасниць, така вимога може бути пред'явлена лише однією стороною договору іншій. Внаслідок цього постає

проблема усунення суперечностей між державами, що належать до різних соціально-економічних систем, оскільки з питань громадянства укладено мало універсальних міжнародних договорів.

- Європейська конвенція про скорочення випадків множинного громадянства та про військову повинність у випадку множинності громадянства, підписана у 1963 р. Австрією, Бельгією, Кіпром, Данією, ФРН, Францією, Норвегією, Швецією, Туреччиною і Великобританією.
- Конвенція про статус апатридів 18 вересня 1954 р. Згідно з цією Конвенцією, яка вступила в силу у 1969 р., повнолітній громадянин денационалізується у первинній державі після натуралізації в іншій країні — стороні договору.
- Європейська конвенція про громадянство, підписана 6 листопада 1997 р. у Страсбурзі. Ця конвенція є прикладом того, що останнім часом простежується тенденція до лібералізації подвійного (множинного) громадянства в міжнародному праві. Відповідно до цієї Конвенції держава-учасниця дозволяє громадянам автоматично набувати інше громадянство при одруженні, а дітям — при народженні. Конвенцією також передбачається важливе положення про те, що громадяни держави-учасниці, які мають інше громадянство, на території держави-учасниці, де вони проживають, мають рівні права та обов'язки з громадянами цієї держави. Винятки становлять лише деякі політичні права і виконання військового обов'язку.

Прикладом багатосторонніх угод з питань громадянства є багатостороння угода, укладена в 1950 р. між скандинавськими країнами — Швецією, Норвегією та Данією. Угода була укладена з метою полегшення натуралізації громадян однієї скандинавської країни в іншій та спрощення поновлення у громадянстві осіб, які втратили громадянство однієї держави-сторони через натуралізацію в іншій. Згідно з договором місце народження і місце проживання в іншій скандинавській країні прирівнюється до народження чи проживання у власній державі; цей режим стосується лише осіб, які набули громадянства скандинавської країни через народження вже у другому поколінні, тобто якщо батьки цієї особи теж були від народження громадянами даної скандинавської країни віком від 21 до 60 років; осіб, що мають 10-річну осілість в іншій скандинавській

країні і не підпадали в той час під кримінальне покарання [10, 6].

Якщо виникає проблема встановлення громадянства біпатридів перед національним або міжнародним судом, то в такому випадку судді користуються рішенням, прийнятим Міжнародним судом ООН у справі Ноттебома, який був одночасно громадянином Ліхтенштейну і Гватемали.

Проблема подвійного громадянства стає все більш значущою і в Україні через вплив як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. Нещодавній конфлікт між Російською Федерацією та Грузією з обґрунтуванням агресивних дій необхідністю захисту російських громадян на території Грузії актуалізував питання щодо розробки механізмів виявлення та запобігання випадкам подвійного громадянства в Україні. З другого боку, в українському політикумі немає єдності щодо розв'язання проблеми подвійного громадянства й пропонуються діаметрально протилежні підходи до її врегулювання — від обґрунтування доцільності запровадження в Україні подвійного громадянства до категоричного заперечення можливості біпатризму.

Зокрема, лідери Партії регіонів протягом виборчих кампаній 2002–2004 рр. у своїх публічних виступах обґрунтовували переваги подвійного громадянства для України. Серед аргументів, які наводились на користь запровадження подвійного громадянства, найпоширенішими були такі: подвійне громадянство дасть можливість об'єднати українців усього світу; сприятиме посиленню впливу України в країнах другого громадянства та успішності процесу євроінтеграції; позитивно вплине на приплив до України трудових ресурсів та на залучення економічних можливостей країн другого громадянства українців; сприятиме спрощенню ведення бізнесу для підприємців; покращить правовий та соціальний захист українців за кордоном.

Водночас опоненти легалізації подвійного громадянства слушно зауважують, що в українському контексті подвійне громадянство матиме передусім негативні наслідки. Це обумовлюється особливостями розвитку держав, які перебувають на шляху становлення. Зокрема, біпатризм гальмує процес формування спільних цінностей, пріоритетів розвитку нації та, відповідно, єдності народу. Інститут біпатризму нівелює міцність стійкого юридичного зв'язку, який існує між громадянином і державою, послаблюючи стрижневий інститут державної системи — інститут громадянства.

Наслідком поширення практики набуття подвійного громадянства можуть стати міжнародні конфлікти, послаблення спроможності держави впливати на своїх громадян, а також захищати їхні інтереси за кордоном. Біпатризм часто використовується для ухилення від обов'язків громадянина перед державою (військова служба, сплата податків), для полегшення кримінальної діяльності.

Аналіз чинної нормативно-правової бази у цій сфері свідчить про наявність значних прогалин у законодавстві щодо розв'язання проблеми подвійного громадянства в Україні.

У Законі України "Про громадянство України", прийнятому 2001 р., визначено, що законодавство України про громадянство ґрунтується, відповідно до ст. 4 Конституції України, на принципі "єдиного громадянства" [1].

Водночас у Законі немає визначення біпатризму або множинного громадянства, а серед принципів державної політики (ст. 2) відсутній принцип недопустимості таких випадків. Натомість запобігання явищу безгромадянства серед основних принципів державної політики у Законі закріплено [2, 10].

Якщо процес набуття українського громадянства іноземцями й відповідної втрати їхнього попереднього громадянства має супроводжуватись, згідно із Законом України "Про громадянство України", достатніми гарантіями (іноземець, який претендує на отримання українського громадянства, має подати декларацію про відмову від іноземного громадянства та протягом двох років подати підтверджуючі документи про вихід із громадянства від уповноваженого органу відповідної держави), то процес підтвердження отримання українськими громадянами іноземного громадянства практично не визначений у законодавстві й потребує більш чіткого врегулювання.

Відповідно, особливу увагу привертає ст. 19 зазначеного Закону України "Підстави для втрати громадянства України". Згідно зі статтею підставами для втрати громадянства України є: добровільне набуття повнолітнім громадянином України громадянства іншої держави; набуття громадянства України внаслідок обману; добровільний вступ на військову службу іншої держави. Добровільним набуттям громадянства іншої держави, згідно із зазначеною статтею, вважаються всі випадки, коли громадянин України для набуття громадянства іншої держави мав звернутися із заявою чи клопотанням про таке набуття відповідно до порядку, встановленого на-

ціональним законодавством держави, громадянство якої набуто. Отже, у Законі не врегульовано проблеми з подвійним громадянством, набутим особою за певних умов без особистого звернення (автоматично), та з відповідальністю за свідоме приховування подвійного громадянства [3].

Складовою законодавства України про громадянство з 2006 р. стала Європейська конвенція про громадянство. У ній міститься спеціальна глава V, присвячена множинному громадянству, ст. 25 якої зазначається, що положення конвенції не обмежують право держави-учасниці встановлювати у своєму внутрішньодержавному праві принципи збереження або втрати громадянства при набутті громадянства іншої країни [4, 218].

Згідно із Законом України "Про громадянство України" питання набуття та втрати громадянства України вирішуються Президентом України та Комісією з питань громадянства при Президентові України [2, 11].

У січні 2009 р. цією Комісією було розглянуто 425 справ осіб щодо набуття громадянства України та 343 щодо припинення громадянства України. У 2008 р. за рішеннями Президента України, органів внутрішніх справ, дипломатичних представництв та консульських установ України громадянство України набули 45873 особи, припинено громадянство України 5456 особами.

Серед органів виконавчої влади, які беруть участь у процедурі отримання громадянства та позбавлення його, Законом України "Про громадянство України" визначено "спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань громадянства" (ним на сьогодні є Міністерство внутрішніх справ України), Міністерство закордонних справ України та дипломатичні представництва й консульства України, які відповідно до ст. 24, 25 мають приймати документи щодо виходу з громадянства України, вивчати наявність підстав для виходу із громадянства та перевіряти всі необхідні документи, вилучати при виході з громадянства України паспорти громадянина України та зазначені в Законі інші документи.

Необхідно звернути увагу на відсутність у Законі України "Про громадянство України" серед органів державної влади, визначених у відповідних питаннях, Державної прикордонної служби України та Державної митної служби України, які за профілем своїх повноважень можуть бути дієвим механізмом виявлення у громадян України документів, що свідчать про наявність у них громадянства інших держав.

Розглядаючи іноземний досвід недопущення явища біпатризму та множинного громадянства, можна виокремити загальні заходи внутрішньої та зовнішньої політики держав щодо розв'язання цієї проблеми. Серед заходів внутрішньої політики: законодавчі акти, які містять норми, спрямовані на оптацію осіб (можливість добровільного вибору громадянства при зміні державного суверенітету території проживання); надання громадянства дитині за “правом крові” батька, якщо мати має іноземне громадянство; збереження громадянства за жінкою в разі заміжжя за іноземцем; встановлення кількості поколінь іммігрантів, які можуть за “правом крові” претендувати на громадянство [7, 9].

Серед заходів зовнішньої політики ефективним механізмом запобігання випадкам подвійного громадянства є спеціальні міжнародні договори. Україною було укладено низку відповідних договорів з країнами СНД, зокрема з Грузією, Казахстаном, Киргизстаном, Узбекистаном. Проте на сьогодні Україна денонсувала угоди з Грузією та Узбекистаном у зв'язку зі змінами в їх внутрішньому законодавстві про громадянство, що спричинило неузгодженість з положеннями згаданих угод [12, 34].

Отже, проаналізувавши ситуацію, яка нині виникає в питаннях інституту подвійного громадянства, пропонуємо вжити заходів для подальшого нормативно-правового та організаційно-управлінського вдосконалення інституту громадянства в Україні. Ініціатива щодо їх практичного втілення могла би належати Главі держави та передбачати:

- внесення змін до Закону України “Про громадянство України” в частині доповнення принципів, на яких ґрунтується законодавство України про громадянство, принципом недопустимості подвійного та множинного громадянства з одночасним законодавчим визначенням суті цих понять з метою їх однозначного розуміння суб'єктами застосування, а також запровадження обов'язку громадянина повідомляти відповідні органи державної влади про отримання ним громадянства іншої держави;
- встановлення зобов'язання у Законі України “Про громадянство України” для Державної прикордонної служби України та Державної митної служби України у разі виявлення наявності іноземного паспорта у громадянина України, повідомляти про цей факт та про реквізити документа Комісію з

питань громадянства при Президентові України, Міністерство внутрішніх справ України та Міністерство закордонних справ України з метою відповідного реагування;

- внесення змін до Кримінального кодексу України у частині введення кримінальної відповідальності за приховування подвійного (множинного) громадянства;
- внесення змін до Закону України “Про правовий статус закордонних українців” шляхом розширення змісту та обсягів громадянських прав на території України для отримувачів статусу закордонного українця в трудовій, підприємницькій, соціальній, освітній, медичній сферах тощо;
- активізацію роботи Міністерства закордонних справ України щодо продовження та поглиблення практики укладання двосторонніх або багатосторонніх міжнародних угод стосовно запобігання випадкам подвійного громадянства.

Наразі дане питання доволі вагоме як на міжнародному рівні, так і на національному. Багато проблем виникає внаслідок колізій у нормативних актах різних держав і варто було б приділити цьому питанню більше уваги. Насамперед, потрібно починати зі своєї країни і свого національного законодавства.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // ВВР України. — 1996. — № 30. — С. 141.
2. Закон України “Про громадянство України” від 16 червня 2005 р. № 2663-IV // Голос України. — 2005. — 22 лип. — С. 10–15.
3. Законодавство України про громадянство. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — 50 с. — С. 25–44.
4. Європейська конвенція про громадянство від 6 листопада 1997 р. // Офіц. вісн. України. — 2007. — № 74. — С. 216–225.
5. Міжнародне законодавство про громадянство. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — С. 85–108.
6. Бедрій Р. Особливості інституту подвійного громадянства в міжнародному праві // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. міжнар. відносини. — 2006. — № 1. — С. 12.
7. Майданник О. Про інститут громадянства України // Право України. — 2007. — № 2. — С. 9.
8. Тускоз Жан. Міжнародне право. — К., 1998. — С. 117.
9. Черниченко С. В. Международно-правовые вопросы гражданства. — М., 1968. — С. 39.
10. Боярс Ю. Р. Вопросы гражданства в международном праве. — М., 2002. — С. 6.

11. Ларін М. Подвійне громадянство, як валіза з подвійним дном? // Юрид. вісн. України. — 2004. — № 45. — С. 10.

12. Нагорний Є. Удосконалення законодавства України про громадянство — запорука захисту прав людини // Право України. — 2006. — № 10. — С. 33–35.

Здійснено аналіз, систематизацію та узагальнення міжнародно-правових та національних актів, спрямованих на врегулювання питання громадянства. Визначено особливості інституту подвійного громадянства у міжнародному праві та досліджено його основні положення, а також вивчено міжнародний і вітчизняний досвід із врегулювання даної проблеми. Було внесено власні зауваження і пропозиції щодо нагального покращання ситуації.

Произведен анализ, систематизация и обобщение международно-правовых и национальных актов, которые направлены на урегулирование вопроса гражданства. Это позволило проанализировать и обозначить особенности института двойного гражданства в международном праве и исследовать его основные положения, а также изучить международный и национальный опыт в урегулировании данной проблемы и внести собственные замечания и предложения, которые способствовали бы скорейшему улучшению сложившейся ситуации.

In writing this article, the systematisation and generalisation of international law and national acts, in relation to resolving the question of nationality, was analysed. This allowed us to analyze and define the characteristics of dual citizenship in international law and to investigate its main provisions. And also to learn international and national experiences in addressing.

Надійшла 10 березня 2010 р.